

2e halfjaarrapportage 2017

INLEIDING.....	4
RESUMÉ FINANCIËLE CONSEQUENTIES 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017	6
PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE	8
PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	10
PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER.....	12
PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN	14
PROGRAMMA ONDERWIJS	15
PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	16
PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN	17
PROGRAMMA WONEN EN LEVEN.....	21
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	24
OVERHEAD	26
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	27
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	29
PARAGRAAF FINANCIERING.....	30
ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN	31
BESLUIT	34

INLEIDING

De 2e halfjaarrapportage geeft inzicht in de voortgang van de uitvoering van de programmabegroting 2016 en geeft tevens een prognose van het begrotingssaldo tot en met het einde van het jaar. De rapportage heeft, anders dan de eerste halfjaarrapportage, een sterk beheersmatig karakter.

Naast de hierboven bedoelde financiële ontwikkelingen op programmaniveau treft u een actualisatie van de risico top 5, de paragrafen, de investeringskredieten en de reserves en voorzieningen aan.

Financiële consequenties

Waar in deze rapportage financiële consequenties zijn opgenomen geeft een positief bedrag een voordelige ontwikkeling weer. Een minteken staat voor een nadeel.

<i>Primitieve Begroting 2017</i>	N	181.980	
			181.980
<i>Begrotingswijzigingen</i> n.v.t.			
<i>1e halfjaarrapportage 2017</i> <i>Voorjaarsnota 2017</i>	V	486.690	
<i>Stand na 1e halfjaarrapportage</i>		V	286.710
<i>Meicirculaire 2017*</i>	V	334.000	
<i>Stand na meicirculaire</i>		V	620.710
<i>2e halfjaarrapportage:</i>			
Programmatotaal ontwikkelingen	N	556.500	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	V	876.830	
Bedrijfsvoering	V	489.000	
Kapitaal- en financieringslasten**	V	200.860	
Mutaties reserves***		***	
		V	1.010.190
<i>Stand na 2e halfjaarrapportage</i>		V	1.630.900

* Over de resultaten van de meicirculaire bent u afzonderlijk geïnformeerd (IB 17-049). Deze circulaire is niet opgenomen in de 2^e halfjaarrapportage. In de begrotingswijziging zijn de mutaties wel verwerkt.

** De ontwikkeling van de investeringskredieten hebben effect op de kapitaallasten. De meerjarige doorwerking is meegenomen in de begroting 2018.

*** Omwille van de leesbaarheid worden mutaties in de reserves in de programma's en paragrafen verwerkt. In de begrotingswijziging zijn deze conform BBV opgenomen onder de functie 6980 mutaties in reserves.

De rapportage sluit met een voordelig saldo van € 1.010.190. De stand na de meicirculaire bedroeg € 620.710 voordelig. Per saldo resulteert er een overschot van € 1.630.900.

De grootste nadelige veroorzaker van dit resultaat ten opzichte van de 1e halfjaarrapportage 2017 (inclusief meicirculaire) is de bijstelling van de BUIG-gelden. Grootste meevaller is de winstuitname bij de grondexploitatie Eikelenburgh. Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar de toelichting per programma en het resumé financiële consequenties 2e halfjaarrapportage 2017. Met de structurele effecten van deze rapportage is in de ontwerp-programmabegroting 2018-2021 rekening gehouden.

RESUMÉ FINANCIËLE CONSEQUENTIES 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017

Omschrijving	2017 Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo	2021 Saldo
Beginstand meerjarenbegroting 2017-2020	-181.980	1.269.490	441.940	443.620	443.620
Begrotingswijzigingen					
Beginstand voor de voorjaarsnota	-181.980	1.269.490	441.940	443.620	443.620
Voorjaarsnota 2017	468.690	-945.560	74.960	72.010	986.710
TOTAALSTAND NA VOORJAARSNOTA 2017	286.710	323.930	516.900	515.630	1.430.330
KADERNOTA 2017	0	-200.000	-150.000	-150.000	-240.000
TOTAALSTAND NA VOORJAARS EN KADERNOTA 2017	286.710	123.930	366.900	365.630	1.190.330
Meicirculaire	334.000	546.000	851.000	1.510.000	1.864.000
TOTAALSTAND incl. MEICIRCULAIRE 2017	620.710	669.930	1.217.900	1.875.630	3.054.330
MUTATIES 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017					
Programmatotaal ontwikkelingen (excl. mutatie in de reserves)	-556.500	-712.260	-218.970	-275.610	-272.490
<u>Programma Algemeen Bestuur en Organisatie</u>					
Liquidatiesaldo Stadsgewest Haaglanden	-88.740		88.740		
Profilering	24.900	-24.900			
<u>Programma Openbare Orde en Veiligheid</u>					
intensivering handhaving					
Zie ook programma Verkeer en Vervoer		-150.000	-150.000		
Veiligheidsregio Haaglanden - FLO	2.080	-256.870	122.780	154.880	158.000
<u>Programma Verkeer en Vervoer</u>					
eigen risico letselschade	-25.000				
Bushalte lijn 51	-75.000				
Bijdrage MRDH	75.000				
Inspectie en onderhoud station Eisenhowerplein	-45.000				
invoering ficaliseren parkeren	106.000	158.000	158.000	158.000	158.000
bestemmingsreserve parkeren	-106.000	-8.000	-8.000	-158.000	-158.000
Prinses Beatrixlaan (verhuur)					
Budgettaire neutraal zie algemene dekkingsmiddelen	-430.490	-430.490	-430.490	-430.490	-430.490
<u>Programma Economie en Werken</u>					
<u>Programma Onderwijs</u>					
Afwikkeling scholenbrand (uitgaven)	-525.000				
vergoeding verzekeringsgeld	525.000				
<u>Programma Sport, Cultuur en Recreatie</u>					
Kunst in de buitenruimte	145.000				
Storting reserve realisatie kunst	-145.000				
<u>Programma Sociaal Domein</u>					
Inkomensvoorziening	-1.890.000				
Minimabeleid	-561.000				
Labelling algemene uitkering	561.000				
WMO/Jeugd	330.000				
Verhoogde asielinstroom (exogeen/endogeen)	-287.966				
Labelling algemene uitkering	287.966				

Omschrijving	2017 Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo	2021 Saldo
Esdoornstraat 3a (Ottoburg)					
- permanente huur	-12.000				
- incidentele huur	-13.670				
- schoonmaakkosten	-4.000				
- uitbesteed werk	37.630				
- verduurzaming	-209.000				
P.Postmapad					
- incidentele huur	-2.730				
- permanente huur	-2.740				
Mr. D. Fockstraat 4					
- permanente huur	11.020				
Programma Wonen en Leven					
Kosten aanpak governance Avalex	-14.360				
Vergunningen WABO	600.000				
Opstellen gezamenlijk handhavings- en vergunningenbeleid	-40.000				
Winstuitname Eikelenburgh	1.300.000	PM			
Vrijenbanselaan (verhuur)					
Budgettair neutraal zie algemene dekkingsmiddelen	-84.400				
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	876.830	483.410	483.410	483.410	483.410
Huis van de Stad					
- Advieskosten VO-fase	-60.000				
- Vrijval reserve onderzoekskosten Huis van de Stad	36.620				
- Advieskosten en onderhoud carillontoren	PM				
Verkoop grond naast Polakweg	32.400				
Onvoorzien uitgaven exploitatie	50.000				
Toeristenbelasting	52.920	52.920	52.920	52.920	52.920
OZB niet woningen	250.000				
Vrijenbanselaan (verhuur)					
Budgettair neutraal zie programma Wonen en Leven	84.400				
Prinses Beatrixlaan (verhuur)					
Budgettair neutraal zie programma Verkeer en Vervoer	430.490	430.490	430.490	430.490	430.490
Bedrijfsvoering	489.000	-186.000	-117.000	-117.000	-117.000
CAO-ontwikkeling	464.000	-66.000	-102.000	-102.000	-102.000
Strategische Personeelsplanning	45.000	-45.000			
e-facturatie	-20.000	-75.000	-15.000	-15.000	-15.000
Kapitaallasten mutaties investeringsplan 2017-2020	200.860	0	0	0	0
Kapitaallasten mutaties investeringsplan 2017-2020					
Rente	200.860				
Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Storting reserve realisatie kunst	-145.000				
bestemmingsreserve parkeren	-106.000	-8.000	-8.000	-158.000	-158.000
vrijval reserve onderzoekskosten Huis van de Stad	36.620				
Correctie, omwille van de leesbaarheid zijn de mutaties in de reserves opgenomen bij de programma's en de paragrafen	214.380	8.000	8.000	158.000	158.000
TOTAAL 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017	1.010.190	-414.850	147.440	90.800	93.920
EXOGEEN	-339.100	-344.950	147.440	90.800	93.920
ENDOGEEN	1.349.290	-69.900	0	0	0
TOTAAL 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017	1.010.190	-414.850	147.440	90.800	93.920
TOTAALSTAND NA 2E HALFJAARRAPPORTAGE 2017	1.630.900	255.080	1.365.340	1.966.430	3.148.250

PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE

Het programma Algemeen Bestuur en Organisatie omvat de volgende bestuurlijke opgaven:

Participeren en communiceren met open vizier Publieke dienstverlening Intergemeentelijke samenwerking

Visie op het programma & opgave

1. Het gemeentebestuur van Rijswijk bestuurt en communiceert met open vizier. Er is ruimte voor bewoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en alle politieke partijen en geeft ruimte aan initiatieven in de samenleving. Daarmee willen we bereiken dat we een sterk netwerk en goede relaties hebben en dat we de opgaven gezamenlijk realiseren.
2. De gemeente Rijswijk biedt vraaggerichte dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen (klanten), met als basis een effectieve en efficiënte procesgang.
3. Rijswijk werkt samen, al lang en op vele beleidsterreinen. En taken die we goed zelf kunnen uitvoeren doen we zelf. We (her)bezien op welke terreinen we samenwerking zoeken, met welke partners en in welke vorm.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Bestuurlijke samenwerking 0011

Liquidatie Stadsgewest Haaglanden (exogeen, incidenteel)

Het algemeen bestuur van het Stadsgewest Haaglanden heeft, in verband met nog lopende verplichtingen, besloten om in 2017 slechts een deel van het verwachte liquidatiesaldo uit te keren. Er wordt € 2.5 mln. uitgekeerd. Het gemeentelijk aandeel hierin bedraagt € 118.000. In de begroting 2017 is rekening gehouden met de volledige uitkering van het saldo á € 206.740. Dit dient te worden afgehaald met € 88.740. Het restant zal naar verwachting in 2019 worden uitgekeerd.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bestuurlijke samenwerking 0011</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Liquidatie Haaglanden	-88.740		88.740		

Beleidsproduct: Publieksvoorlichting, promotie en public relations 0021

Profilering (endogeen incidenteel)

In 2017 is een marketingstrategie ontwikkeld om Rijswijk herkenbaar te profileren in de regio. Hieruit zijn een aantal acties voortgevloeid, waaronder het formuleren van kernboodschappen, het opstellen van nieuw evenementenbeleid en het activeren van nieuwe evenementen. Hiervoor is in 2017 een eenmalig budget opgenomen van € 190.000. Deze acties overschrijden echter deels de jaargrens. Om te zorgen dat ze in 2018 kunnen worden voortgezet c.q. afgerond, stellen we voor om het restant van het budget ad € 24.900 over te hevelen naar 2018.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Publieksvoorlichting, promotie en public relations 0021</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Profilering	24.900	-24.900			

Beleidsmatige ontwikkelingen

Op 21 september 2017 heeft de gemeenteraad de Nota Publieke Dienstverlening 2017-2020 vastgesteld. Dit is inclusief een Uitvoeringsplan voor dezelfde periode, een Kwaliteitshandvest met servicenormen, een voorstel voor aanpassing van de openingstijden en een voorstel voor het bezorgen van reisdocumenten.

PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Het programma Openbare Orde en Veiligheid herbergt (onderdelen van) de volgende bestuurlijke opgave:

Leefomgeving & Veiligheid

Visie op het programma & opgave

Rijswijk is schoon, heel en veilig.

1. De veiligheid van de stad is in handen van vakbekwame professionals. De samenwerkingsketen is goed toegerust voor de preventie en repressie van criminaliteit, overlast en rampen.
2. Wij streven ernaar, in overleg met deze organisaties, waar mogelijk maatwerk geleverd te krijgen voor lokale speerpunten.
3. Wij willen een stad zijn waarin een ieder die dat kan verantwoording neemt voor zijn leefomgeving en veiligheid. Wij stimuleren daarom dat inwoners en organisaties participeren in veiligheid en zelfredzaam zijn.
4. Wij zijn goed voorbereid op een mogelijke ramp of crisis in Rijswijk of de regio.

Realisatie beleidsproducten

Openbare orde en veiligheid 1100

Handhaving en veiligheid (endogeen, incidenteel)

De Raad is een Strategisch Handhavingsbeleidsplan/-kader toegezegd. Deze was al in de Veiligheidsagenda 2017 – 2020 opgenomen voor 2018 maar is inmiddels naar voren getrokken en start nog in 2017. Verwacht wordt dat het Strategisch Handhavingsbeleidsplan/-kader in het eerste kwartaal van 2018 ter vaststelling aan de Raad wordt aangeboden.

Gezien de huidige maatschappelijke aandacht voor en vraag naar meer handhaving wordt voorgesteld om niet te wachten met het uitbreiden van de capaciteit op handhaving tot dit beleidsplan is vastgesteld. Op dit moment is er al behoefte aan intensivering van de handhaving op onder meer parkeren en zwerfafval. Eind 2019 wordt geëvalueerd of de extra inzet heeft geleid tot minder klachten/betere handhaving en of structurele uitbreiding van de formatie noodzakelijk is (zie ook programma Verkeer en Vervoer).

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Structureel Openbare orde en veiligheid 1100				
	2017	2018	2019	2020	2021
Intensivering handhaving		-150.000	-150.000		

Beleidsproduct: Brandweer 1200

Veiligheidsregio Haaglanden (exogeen, structureel)

Onlangs is een akkoord reparatie FLO (functioneel leeftijdsontslag) overgangsrecht gesloten. Op basis van de voorlopige berekeningen van dit akkoord verwachten we over de periode 2017 t/m 2021 een voordelig resultaat van totaal € 181.000. Vanaf 2022 verdubbelen de kosten ten opzichte van de huidige raming. Dit zal tot uitdrukking komen in een volgende begroting.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Brandweer 1200</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Veiligheidsregio Haaglanden, FLO	2.080	-256.870	122.780	154.880	158.000

Beleidsmatige ontwikkelingen

De toenemende vraag naar intensivering op handhaving heeft er toe geleid dat het maken van een nieuw strategisch handhavingsbeleidsplan en uitvoeringsprogramma, gepland in 2018, naar voren worden getrokken en daar dit jaar al mee zal worden gestart.

Eind 2016 zijn we met de veiligheidspartners gestart met de aanpak van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. Daarbij zetten we ook in op voorkoming door ook aan de voorkant maatregelen te treffen zoals toepassen van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) voor aanvragen van (specifieke) omgevingsvergunningen en uitbreiding van de bevoegdheid van de burgemeester in de Algemeen plaatselijke verordening (APV) voor het sluiten van publiek toegankelijke ruimten in panden bij constatering van ondermijnende activiteiten. Omdat we een steeds beter beeld krijgen van de ondermijnende activiteiten hebben we te maken met een toenemende inzet op deze aanpak.

Bij de uitvoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) zullen verschuivingen van de werkzaamheden optreden. Zonder dat nu duidelijk is wat de consequenties zullen zijn krijgen we te maken met meer/minder taken van de omgevingsdienst (zoals asbest), de implementatie van de Omgevingswet en private kwaliteitsborging binnen de WABO.

PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER

Het programma Verkeer en Vervoer herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Mobiliteit

Visie op het programma & opgave

Het behouden en verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en de leefbaarheid van de gemeente Rijswijk. Naast verkeersbeleid en beheer en onderhoud van de bestaande infrastructuur maken we samen met onze inwoners en andere belanghebbenden plannen voor het verkeer in de toekomst.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Wegen, straten en pleinen 2100

Onderhoud bestratingen (exogeen, incidenteel)

Een aantal langer lopende letselschade claims zijn dit boekjaar afgerond door het betalen van het eigen risico. De letselschade wordt geclaimd vanwege mankementen in de openbare ruimte. Centraal Beheer adviseert de gemeente in dit soort zaken. In de begroting wordt geen rekening gehouden met deze claims.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Structureel Wegen, straten en pleinen 2100				
	2017	2018	2019	2020	2021
eigen risico letselschade	-25.000				

Beleidsproduct: Openbaar vervoer 2120

Nieuwe lijnvoering buslijn 51 (endogeen, incidenteel)

In aanvulling op de in de eerste halfjaarrapportage opgenomen beleidswijzigingen met betrekking tot de veranderende lijnvoering van buslijn 51, zullen er ook twee bushaltes gerealiseerd worden aan de Prinses Beatrixlaan in RijswijkBuiten. De kosten hiervan bedragen € 75.000. Er is sprake van 100% financiering door Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Dit moet administratief worden opgevoerd voor 2017 met een uitloop naar 2018.

Inspectie en onderhoud station Generaal Eisenhowerplein (endogeen, incidenteel)

Bij een controle is naar voren gekomen, dat er een of meerdere tegels boven het spoor loszitten. Dit kan een gevaarlijke situatie opleveren. Medio september is het spoor in de nacht voor het treinverkeer afgesloten op spoor 1 en 2 en heeft de gemeente meegelift om een inspectie uit te voeren en eventueel de losse tegels te verwijderen. Bij een latere afsluiting dit jaar kan het gedeelte boven spoor 3 en 4 worden geïnspecteerd en wordt het gedeelte boven spoor 1 en 2 gerepareerd.

De architect is hierbij ook aanwezig en maakt een rapportage. Geschat wordt, dat de totale kosten, inclusief meeliften met de afsluiting van het treinverkeer en van inspectie en reparatie € 45.000 bedragen.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Structureel Openbaar vervoer 2120				
	2017	2018	2019	2020	2021
Bushalte lijn 51	-75.000				
Bijdrage MRDH	75.000				
Inspectie en onderhoud station Generaal Eisenhowerplein	-45.000				

Beleidsproduct: Parkeren 2140

Parkeren (endogeen, structureel)

In de begroting 2017 en verder zijn de inkomsten en uitgaven voor parkeren gebaseerd op de kadernota parkeren. In de nota werd een positief saldo van € 19.500 geprognoseerd (verschil fiscaal versus niet fiscaal). Dit saldo is verwerkt in de begroting, de overige ramingen zijn budgettair neutraal in de begroting verwerkt.

Sinds de start van het nieuwe parkeersysteem is nu pas goed zichtbaar geworden wat de kosten en opbrengsten zijn en kan de voorlopige balans worden opgemaakt. Ten opzichte van de eerdere – globale- raming worden de inkomsten opgehoogd met € 463.850 en de uitgaven met € 357.850.

Op basis van de bijgestelde ramingen wordt 2017 naar verwachting afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 106.000 en vanaf 2018 van € 158.000.

Voorgesteld wordt om dit saldo te storten in een bestemmingsreserve Parkeren. Deze bestemmingsreserve wordt aangewend als gemeentelijke bijdrage voor de ambities voor het goedkoper maken van het parkeren in winkelcentrum In de Bogaard. Daarnaast wordt deze reserve gebruikt voor overige bijstellingen van uitgaven- en inkomstenbudgetten op het beleidsproduct parkeren, omdat op dit moment nog te weinig ervaring is opgebouwd en het beleid gericht is op een budgettair neutraal verloop. Op dit moment is er nog onvoldoende zicht op de inkomsten uit naheffingsaanslagen en de kosten van bezwaar en beroep. Gelet op de budgettaire neutrale verwerking van het parkeren, wordt bij het opstellen van de jaarrekening ook met deze geldstromen rekening gehouden bij de storting in de reserve.

Voor de periode 2018 en 2019 wordt een deel van het saldo gebruikt voor de intensivering van de handhaving (zie programma openbare orde en veiligheid).

Verhuur gronden Prinses Beatrixlaan (exogeen, structureel)

In de door PricewaterhouseCoopers uitgevoerde onderzoek naar de invoering van vennootschapsbelasting is een aantal adviezen opgenomen. Een ervan had betrekking op de verhuur van gronden. Uit de jurisprudentie kan worden afgeleid dat het zogenoemde normaal vermogensbeheer geen onderneming vormt. De reden daarvoor is dat de factor arbeid geacht wordt te ontbreken (vanwege de beperkte arbeid die aanwezig is bij normaal vermogensbeheer), waardoor geen sprake is van een organisatie van kapitaal én arbeid. In dat geval is sprake van een belegging, waarvoor geen belastingplicht geldt (dus niet onderworpen). Geadviseerd werd de verhuur van de gronden aan de Prinses Beatrixlaan niet meer onder parkeren te verantwoorden, maar onder de algemene dekkingsmiddelen.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Structureel</i>		<i>Wegen, straten en pleinen 2100</i>		
	2017	2018	2019	2020	2021
Parkeren	106.000	158.000	158.000	158.000	158.000
Bestemmingsreserve parkeren	-106.000	-8.000	-8.000	-158.000	-158.000
Verhuur gronden	-430.490	-430.490	-430.490	-430.490	-430.490

PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN

Het programma Economie en Werken herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Vestigingsklimaat

Visie op het programma & de opgave

Rijswijk is één van de economisch sterkste gemeenten uit de MRDH en heeft zich in de metropoolregio stevig gepositioneerd als doorgroeihub voor innovatief midden- en kleinbedrijf (MKB). Daarbij heeft Rijswijk samen met verschillende lokale en regionale partners gebouwd aan vitale en toekomstbestendige centrum- en werklocaties.

Realisatie beleidsproducten

Binnen dit programma zijn geen afwijkingen te melden.

PROGRAMMA ONDERWIJS

Het programma Onderwijs herbergt (onderdelen van) de volgende bestuurlijke opgaven:

Jeugd en Onderwijs

Visie op het programma & opgave

We willen dat jeugdigen in onze gemeente de kans krijgen om zich breed te ontwikkelen. In een veilige situatie, door een goede samenwerking tussen thuis, school en maatschappelijke partners. De jeugdigen komen in deze omgeving in aanraking met veel verschillende activiteiten en kennen en ontwikkelen zo hun talenten. Mede hierdoor raken ze ook betrokken bij de Rijswijkse samenleving. Ook dragen we bij, door het verbinden van onderwijs aan zorg, aan het vergroten van hun weerbaarheid en gezonde leefstijl.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Huisvesting scholen 4010

Afwikkeling scholenbrand (exogeen, incidenteel)

De kosten van de tijdelijke huisvesting kunnen binnen de totale afwikkeling van de brand uit de verzekeringsgelden worden gedekt. In 2017 betreft het een bedrag van € 525.000.

Medio 2018 worden de laatste verzekeringsgelden ontvangen. Op dat moment zal er een bedrag worden gereserveerd voor de nog te maken kosten en wordt het surplus in mindering gebracht op de boekwaarde van de nieuwe onderwijshuisvesting.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Huisvesting scholen 4010</i>	<i>Structureel Huisvesting scholen 4010</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Afwikkeling scholenbrand (uitg.)	-525.000				
Afwikkeling scholenbrand (verzekeringsgelden)	525.000				

PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Het programma Sport, Cultuur en Recreatie herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Welzijn, Cultuur en Sport

Visie op het programma & opgave

Kunst en Cultuur

De ambitie van de Cultuurvisie 2016 – 2030 “Rijswijk vrij gedacht” is kunst en cultuur als een verbindende kracht in te zetten voor de samenleving en de economie van Rijswijk. Het gaat dan niet alleen om het toekennen van nieuwe waarden van kunst en cultuur, maar ook om nieuwe uitgangspunten te bepalen, waarbij samenwerking en innovatie voorop staan. Het doel hierbij is om het budget voor kunst en cultuur te richten op maatschappelijke vraagstukken.

Sport

Sport wordt niet gezien als een doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelen als sociale cohesie en een gezonde leefstijl te bereiken.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Kunst en Cultuur 5400

Realisatie kunstwerk RijswijkBuiten (endogeen, incidenteel)

Voor de realisatie van een kunstwerk in RijswijkBuiten is voor 2017 een budget geraamd van € 170.000 dat wordt gedekt vanuit de Reserve Realisatie kunst in de openbare ruimte. Eind 2017 wordt het definitieve ontwerp aan de commissie KunstRuimte gepresenteerd door de kunstenaar Michiel Kluiters. De feitelijke realisatie vindt dan in 2018 plaats. Het budget in 2017 wordt hierdoor verlaagd naar € 25.000. Het resterende budget van € 145.000 wordt opgenomen in de begroting 2018.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Kunst en Cultuur 5400</i>				
	2017	2018	2019	2020	2021
Kunst in de buitenruimte	145.000				
Storting reserve realisatie kunst	-145.000				

PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

Het programma Sociaal Domein herbergt (delen van) de volgende bestuurlijke opgaven:

Sociale Agenda Jeugd en onderwijs

Visie op het programma & opgave

Onze ambities voor het sociaal domein komen voort uit de overtuiging dat de meeste mensen actief en zelfstandig mee willen en kunnen doen in de samenleving. Effectieve hulp- en dienstverlening gaan daarom in de eerste plaats uit van wat mensen zelf kunnen (organiseren) met hulp vanuit hun eigen sociale netwerk. Niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden. Wie ondersteuning nodig heeft, moet die krijgen. Wij zorgen ervoor dat niemand tussen wal en schip valt.

Ondersteuning moet altijd vanuit de individuele situatie van inwoners worden vormgegeven. Onze inwoners, hun leefwereld en hun netwerken staan centraal. Vanuit die basis organiseren wij onze zorg en dienstverlening. Dit vereist dat ondersteuning integraal, duurzaam, efficiënt en dicht bij huis wordt aangeboden. Steeds wordt bezien of en welke ondersteuning nodig is op de terreinen inkomen, wonen, zorg, welzijn, jeugd en participatie. Daarmee samenhangende budgetten dienen ontschot te worden, zodat ze ingezet kunnen worden voor een integrale aanpak.

De focus komt meer en meer te liggen op preventie en het tijdig signaleren van problemen. Er vroeg bij zijn voorkomt erger en daarmee duurdere vormen van zorg en ondersteuning. Dit vraagt bundeling van informatie en kennis, samenwerking tussen professionals, de bereidheid en de ruimte om buiten de eigen kaders te denken en te handelen. We beogen met deze vorm van samenwerking vooral dat maatschappelijke partners en medewerkers tot creatieve oplossingen komen.

In 2017 zetten we verdere stappen om deze transformatie nader vorm en inhoud te geven Omdat wij als lokale overheid goed zicht hebben op wat er in Rijswijk gebeurt, kunnen we snel en efficiënt inspelen op wat er nodig is.

Ons droombeeld is: Iedereen doet mee, op eigen kracht, met elkaar.

Realisatie beleidsproducten

Inkomen (6100)

Inkomensvoorziening (exogeen, incidenteel)

Zoals in de eerste halfjaarrapportage is aangegeven wordt het resultaat op de wet BUIG van jaar tot jaar beoordeeld en in verband met de vele onzekerheden niet lopende het jaar al als voor- of nadeel geraamd. Bij het maken van deze rapportage is het de verwachting dat er bij het opmaken van de jaarrekening 2017 sprake zal zijn van een nadeel op de wet BUIG van € 1.890.000.

De oorzaak van dit tekort is de hoogte van de rijkssubsidie. De gemeente Rijswijk heeft net als het merendeel van alle gemeenten in Nederland te maken met een ontoereikende subsidie van het Rijk. Zowel de VNG als de Raad voor de Financiële verhoudingen hebben bij het ministerie aangegeven dat het macrobudget (waarvan de lokale budgetten een afgeleide zijn) niet toereikend zijn. Op 14 juni van dit jaar hebben de leden van de VNG met een overweldigende meerderheid een motie aangenomen die het kabinet oproept tot het repareren van het tekort op de BUIG. In het bestuurlijk overleg met het ministerie van 6 juli jl. heeft de VNG een voorstel gedaan om de problemen op te lossen. Vanuit het ministerie kan en wil men op dit voorstel niet ingaan.

De VNG zal met het nieuwe kabinet opnieuw het gesprek aangaan over een oplossing die tot een adequaat macrobudget en verdeling leidt.

Voor een beperkt deel van het tekort kan er door de gemeente Rijswijk een beroep worden gedaan op de vangnetregeling. Hierover zal de raad apart geïnformeerd worden.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Inkomen 6100</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Inkomensvoorziening	-1.890.000				

6110 Arbeidsmarkt overig

Arbeidsmarkt overig (exogeen/endogeen)

Vanaf 2017 krijgt niet langer de gemeente waar een Sw'er woont, maar de gemeente waar deze werkt de rijksbijdrage op haar rekening gestort. Als gevolg hiervan heeft de gemeente Rijswijk alleen nog te maken met de financiering van SW bij de DSW Rijswijk e.o. en is er van financiering richting andere SW bedrijven geen sprake meer. In de huidige begroting is nog rekening gehouden met een bedrag van € 90.540 ten behoeve van de bijdrage in de exploitatie van overige SW bedrijven. Dit bedrag zal worden overgeheveld naar de begroting ten behoeve van het exploitatietekort van de DSW Rijswijk e.o. ter dekking van de oplopende exploitatietekorten.

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (6140)

Minimabeleid (exogeen, incidenteel)

Ten behoeve van het intensiveren van het armoede- en schuldenbeleid heeft het Rijk destijds extra financiële middelen beschikbaar gesteld (Klijnsma-gelden) met het verzoek deze middelen zo gericht mogelijk in te zetten voor het doel waarvoor ze bestemd zijn (armoedebelid, schuldhelpverlening en participatie van kinderen). Het betreft structurele middelen die voor de jaren 2017 en verder nog gelabeld zijn. Voor het jaar 2017 betreft het een totaalbedrag van € 561.000. Momenteel is er sprake van een scala aan initiatieven op dit gebied die hieruit worden gefinancierd en is de verwachting dat het volledige bedrag zal worden aangewend. Middels deze rapportage zullen deze gelabelde middelen aan de exploitatie worden toegevoegd via een budgettair neutrale begrotingswijziging.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid 6140</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Minimabeleid	-561.000				
Labelling algemene uitkering	561.000				

Algemene voorzieningen Wmo en jeugd (6200)

Integratie-uitkeringen Sociaal Domein en Wmo (oude taken) (exogeen)

Middels deze rapportage zal aansluiting worden gemaakt met de meest recente budgetindicaties van het Rijk middels een budgettair neutrale begrotingswijziging. Het betreft wijzigingen die betrekking hebben op zowel de integratie uitkering Wmo (oude taken) als de integratie uitkering Sociaal Domein (Wmo, Jeugd, Re-integratie en SW)

Wmo / Jeugd (exogeen/endogeen, incidenteel)

Door een gedeeltelijke vrijval van een verplichting uit het jaar 2016 met betrekking tot kosten voor begeleiding ontstaat er binnen de Wmo een eenmalig voordeel. Op basis van afgegeven indicaties is deze verplichting met instemming van de accountant opgenomen in de jaarrekening 2016 voor het nalijlen van facturen op Wmo begeleiding.

Als gevolg van een stijging van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp, investeringen in het jeugdteam en verlengde jeugdhulp voor jeugdigen boven de 18 (op dit moment is er voor deze doelgroep geen passende hulp binnen de Wmo) ontstaat er een tekort. Gesaldeerd laten de Wmo en Jeugd een voordeel zien van circa € 330.000. Zowel voor Wmo en Jeugd zijn voor de jaren 2018 en verder de budgetten naar

boven bijgesteld, waardoor de verwachting is dat de rijksbijdragen voor deze jaren vooralsnog toereikend zijn.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Algemene voorzieningen</i>	<i>Structureel</i> <i>Wmo en jeugd 6200</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Wmo/Jeugd	330.000				

6204 Participatie en integratie overig

Verhoogde asielinstroom (exogeen/endogeen, incidenteel)

Op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom ontvangen gemeenten voor 2016 en 2017 een bedrag per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder. Het betreft hier de vergoeding met betrekking tot het partieel effect (€ 37.035 voor 2016 en € 148.140 voor 2017) en de vergoeding met betrekking tot participatie en integratie (€ 20.558 voor 2016 en € 82.233 voor 2017). Deze middelen zijn inmiddels ontvangen via de algemene uitkering en zijn momenteel nog gelabeld. Middels deze rapportage zullen deze gelabelde middelen aan de exploitatie worden toegevoegd via een budgettair neutrale begrotingswijziging.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Participatie en integratie (overig) 6204</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Verhoogde asielinstroom	-287.966				
Labelling	287.966				

Beleidsproduct: Algemene voorziening WMO en Jeugd 6700

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed (endogeen, incidenteel)

Duurzaamheid is een belangrijke gemeentelijke beleidsdoelstelling. Als gemeente willen we het goede voorbeeld geven en willen daar waar mogelijk onze eigen vastgoedportefeuille verduurzamen. Bij nieuwbouw worden er al duurzame maatregelen toegepast en bij de uitvoering van groot onderhoud kan de verduurzaming in het werk worden meegenomen. Op korte termijn kan dit al worden toegepast bij de geplande renovatie van de Ottoburg.

De traditionele renovatie van de Ottoburg is opgenomen in de mop (meerjarenonderhoudsplanning). De meerkosten voor het realiseren van een groen dak, isolerende maatregelen, LED verlichting en regelinstallatie bedragen € 209.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening.

De verduurzaming van het overige maatschappelijk vastgoed zal worden opgenomen bij de herziening van de mop.

Onderstaande drie meldingen worden op deze plek incidenteel opgenomen (alleen voor het jaar 2017, zie tabel). De structurele doorwerking wordt in de begroting 2018 e.v. opgenomen.

Esdoornstraat 3 Ottoburg (endogeen, incidenteel)

Vanaf 1 september maakt basisschool Kronenburgh geen gebruik meer van de Ottoburg. Hierdoor is leegstand ontstaan. Dit moment is aangegrepen om wijzigingen in de exploitatie van dit welzijnsgebouw door te voeren (actiepunt uit de Nota Integraal Accommodatiebeleid 2012-2020). Vanaf 1 september wordt het gebouw verhuurd aan permanente huurders (24/7) die op hun beurt het gebouw mogen onderverhuren aan clubs met een maatschappelijke doelstelling zoals verschillende zang-, dans- en gymclubs (incidentele verhuur). Door deze wijziging is er geen beheer meer nodig in de Ottoburg. De kosten van beheer (oproepkrachten) vallen dus in z'n geheel weg. In de begroting staat een raming voor uitbesteed werk, deze komt in zijn geheel te vervallen. Een voordeel van € 37.630. Daarentegen wordt het schoonmaakwerk van de gezamenlijke ruimten door een derde partij uitgevoerd.

P. Postmapad 4 (endogeen, incidenteel)

Met het oog op permanente verhuur van de zaal aan een zorginstelling is incidenteel verhuur van de Smeltkroes uitgeroosterd. Deze permanente verhuur is echter niet doorgegaan er wordt nu gezocht naar een andere invulling. Tevens is een van de vier ateliers op dit moment niet verhuurd.

Mr. D Fockstraat 4 (endogeen, incidenteel)

Basisschool Kronenburgh huurt deze locatie vanaf 1 september voor een kostendekkend tarief. Voor 1 september betrof dit een onderwijstarief. Nu het gebouw Broekslootkade aan Kronenburgh in gebruik is gegeven, vervalt hiermee het recht op het onderwijstarief.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Structureel Algemene voorziening WMO en Jeugd 6700				
	2017	2018	2019	2020	2021
Verduurzamen maatschappelijk vastgoed	-209.000				
Esdoornstraat 3					
- permanente huur	-12.000				
- incidentele huur	-13.670				
- schoonmaakkosten	-4.000				
- uitbesteed werk	37.630				
P.Postmapad					
- incidentele huur	-2.730				
- permanente huur	-2.740				
- Mr. D. Fockstraat 4					
- permanente huur	11.020				

PROGRAMMA WONEN EN LEVEN

Het programma Wonen en Leven herbergt (delen van) de volgende bestuurlijke opgave:

Leefomgeving en Veiligheid, Ruimtelijke Ordening Bestemming Huis van de Stad.

Visie op het programma & opgave

De verwachting is dat de Rijswijkse bevolking de komende jaren flink groeit. Rijswijk voegt de komende jaren veel woningen toe door de ontwikkeling van nieuwbouw in onder meer RijswijkBuiten en Eikelenburgh en de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen naar woningen rondom In de Bogaard en de randen van de Plaspoelpolder. Inzet hierbij is het behoud van parken en groene zones en het behoud van het unieke karakter van Rijswijk (Groene buitenplaats voor stedelijk wonen).

In samenwerking met betrokken partijen streven we naar een aantrekkelijke, schone en groene leefomgeving, waarin huidige en nieuwe inwoners van Rijswijk plezierig kunnen wonen in een passende woning naar keuze. Middels het Huis van de stad willen we onder meer de identiteit van Rijswijk versterken. De procedures op het gebied van bouwen en verbouwen zijn op orde en zo efficiënt mogelijk voor de burgers.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct 6721 Afvalverwijdering en -verwerking

Kosten aanpak governance Avalex (exogeen, incidenteel)

Om te komen tot een gedragen voorstel aan de gemeenteraden van de GR-gemeenten over de governance structuur voor Avalex die het beste past bij de uitvoering van Grip op grondstoffen, de beste dienstverlening oplevert tegen de laagste prijs en de minst bestuurlijke drukte heeft het bestuur van Avalex opdracht gegeven tot een onderzoek naar de governance. Rijswijk wordt belast met 1/6e deel van de kosten.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel				
	Afvalverwijdering en -verwerking 6721					
	2017	2018	2019	2020	2021	
Governance Avalex	-14.360					

Beleidsproduct: Volkshuisvesting 8220

Baten Vergunningen (leges) (exogeen, incidenteel)

Op basis van de ontvangen leges voor Wabo vergunningen en de aanvragen die nog worden verwacht voor het einde van het jaar, worden de inkomsten geprognoseerd op een totaalbedrag van ca. € 2,5 mln. Dit betekent € 588.100 aan meeropbrengsten ten opzichte van het bij de eerste halfjaarrapportage opgehoogde bedrag tot € 1,9 mln. Deels wordt dit veroorzaakt door aanvragen omgevingsvergunningen uit 2016 die pas in 2017 zijn afgewikkeld voor een bedrag van ruim € 900.000. Het restant wordt grotendeels veroorzaakt door het hogere bouwtempo in RijswijkBuiten.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verplicht gemeenten tot het hebben van handhavingsbeleid. Sinds de Wet kwaliteitscriteria VTH (Vergunningen, Toezicht en Handhaving) is het ook verplicht om voor de Wabo-taken vergunningenbeleid te hebben. Ambtelijk is vorig jaar onderzocht

dat het logisch zou zijn om dan te komen tot een gezamenlijk handhavings- en vergunningenbeleid. De kosten voor het opstellen hiervan worden geraamd op € 40.000.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Volkshuisvesting 8220	Structureel			
	2017	2018	2019	2020	2021
Actualisatie bouwleges	600.000				
Opstellen handhavings- en vergunningenbeleid	-40.000				

Beleidsproduct: Bouwgrondexploitaties 8300

Grondexploitatie Eikelenburgh (endogeen, incidenteel)

In de notitie grondexploitaties 2016 zijn regels opgenomen over de tussentijdse winstneming bij grondexploitaties. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
 2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
 3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).
- Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst ook te worden genomen

De verkoop van gemeentelijke grond bedraagt bijna 60% van het totaal. Daarnaast is vrijwel zeker dat in het 1e kwartaal van 2018 nagenoeg alle gemeentelijke gronden verkocht (geleverd) zijn. De kosten zijn voor een groot deel gerealiseerd (ruim 70%) en de nog te maken kosten zijn zeer goed in te schatten. De winstuitname in 2017 wordt begroot op € 1.3 mln.

Ook voor 2018 wordt voorzien dat een aanzienlijk deel van de winst kan worden uitgenomen. Dit is het directe gevolg van de levering van een perceel dat eigendom is van de gemeente. Op dit moment heeft de besluitvorming hierover nog niet plaatsgevonden en is deze winstneming als PM opgenomen.

Verhuuropbrengsten locatie Vrijenbanselaan (exogeen, incidenteel)

De huuropbrengsten van de locatie Vrijenbaselaan worden verantwoord op het beleidsproduct 8300 bouwgrondexploitaties, maar horen thuis onder de algemene dekkingsmiddelen. Het betreft een budgettair neutrale wijziging van de begroting.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Bouwgrondexploitaties 8300	Structureel			
	2017	2018	2019	2020	2021
Tussentijdse winstneming Eikelenburgh	1.300.000	PM			
Verhuuropbrengsten locatie Vrijenbanselaan	-84.400				

Beleidsmatige ontwikkelingen

Integrale gebiedsvisie Prinses Beatrixlaan

Rijswijk neemt sinds 2016 deel aan het 'Mutual Gains Approach'(MGA) proces samen met de gemeente Den Haag en de MRDH. Als tussenstap in dit proces is een proces akkoord gesloten tussen partijen, waarin Rijswijk tijd krijgt voor het ontwerpen van een integrale gebiedsvisie. Met deze gebiedsvisie moet Rijswijk in staat zijn op de verschillende oplossingsrichtingen voor de Beatrixlaan te beoordelen, waarmee Rijswijk een gewenste oplossingsrichting kan benoemen. De te ontwikkelen gebiedsvisie/ ruimtelijke kader gaat concreet in op de mogelijkheden rondom verstedelijking/ transformatie, bereikbaarheid, parkeren en leefomgeving. Ook wordt het ruimtelijke kader financieel onderbouwd. Het plangebied betreft Prinses Beatrixlaan, in de Boogaard en omgeving met uitstraling naar het station.

De uitwerking van deze stap die volgt uit het procesakkoord, brengt nieuwe kosten met zich mee die niet voorzien zijn in de exploitatie van 2017 en 2018 voor de Beatrixlaan.

Het project wordt tevens meegenomen als pilot voor de implementatie omgevingswet en daarmee wordt gebruik gemaakt van het budget Implementatie Omgevingswet.

Huis van de Stad

Op basis van een door de gemeenteraad in het 4e kwartaal van 2017 te accorderen definitief ontwerp met bijbehorende stichtings- en exploitatiekostenraming voor het Huis van de Stad in het gebouw Generaal Spoorlaan, wordt in de 1e helft van 2018 de 1e fase van de realisatie aanbestedingsgereed gemaakt. Het aanbestedingsresultaat wordt vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad. Bij een positief besluit kunnen de werkzaamheden gegund en kan eind 2018/begin 2019 met de uitvoering gestart worden. In de 1e fase worden de bibliotheek, Trias, Sociaal Wijkteam Oost en een aantal activiteiten van Stichting Welzijn Rijswijk gehuisvest in het Huis van de Stad.

Het huis van de stad wordt niet langer verantwoord onder de bouwgrondexploitaties maar onder de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Beleidsproduct: Algemene dekkingsmiddelen 9500

Verkoop grond Polakweg (endogeen, incidenteel)

Er heeft een grondverkoop plaatsgevonden aan het bedrijf de Resolutie, gevestigd aan de Polakweg 26 voor het naastgelegen terrein. Het terrein wordt aangewend voor parkeren, met name voor de eigen bedrijfsauto's. Hierbij is afgesproken dat het terrein omheind wordt met een op natuurlijke wijze begroeid hekwerk of een haag. De overeengekomen prijs bedraagt € 32.400 en is conform het gemeentelijk grondprijzenbeleid.

Huis van de Stad (endogeen, incidenteel)

Bij de 1e halfjaarrapportage 2016 is € 312.500 toegevoegd aan deze post voor het onderzoek naar en ontwerp van een gefaseerde uitvoering van het Huis van de Stad. Besluitvorming n.a.v. dit onderzoek en ontwerp heeft echter pas in mei 2017 plaatsgevonden. Daardoor is een gedeelte van de (externe advies-) kosten eerst in 2017 gefactureerd. In 2016 is het positieve saldo ten gunste van het rekeningresultaat gebracht. Nu dient dit product met € 60.000 aangevuld te worden t.b.v. genoemde advieskosten.

Daarnaast is tijdens de reguliere onderhoudsinspectie gebleken dat de carillontoren een grootschaliger ingreep behoeft dan eerder voorzien. Vanwege de urgentie van een aantal uit te voeren werkzaamheden, kan niet gewacht worden op de (eventuele) start van de werkzaamheden aan (de 1e fase van) het Huis van de Stad. De kosten van deze ingreep, inclusief benodigde onderzoekskosten, zijn op het moment van het opstellen van deze rapportage nog niet bekend. De uitgaven zullen in de jaarrekening tot een overschrijding leiden.

Vrijval reserve onderzoekskosten Huis van de Stad (endogeen, incidenteel)

Gelet op het besluit van 9 mei 2017, waarin de gemeenteraad een krediet beschikbaar heeft gesteld voor het voorbereiden van een investeringsbudget voor een gefaseerde uitvoering van het Huis van de Stad in het gebouw Generaal Spoorlaan, kan deze reserve, groot € 36.617, komen te vervallen.

Toeristenbelasting (exogeen, structureel)

Vanwege een toename in het aantal overnachtingen zal de opbrengst voor toeristenbelasting € 52.920 hoger zijn dan geraamd. De verwachting is dat de toename in het aantal overnachtingen structureel is.

OZB niet woningen (exogeen, incidenteel)

Medio 2016 werd de onroerendezaakbelasting (OZB) niet-woningen fors lager ingeschat als gevolg van een grotere waardedaling dan voorzien. In de 2e halfjaarrapportage is de raming verlaagd met € 931.000. In de begroting 2017 is het tarief voor de OZB niet-woningen gelijk gehouden en is de raming structureel met verlaagd met € 931.000. De waardedaling is uiteindelijk minder groot dan voorzien. De combinatie van waardedaling, herontwikkeling en transformatie van niet-woning naar woning leidt volgens de huidige inzichten tot een lagere opbrengst over de periode 2016 en 2017 van € 680.000. De opbrengst OZB niet-woningen zal daarmee ongeveer € 250.000 hoger zijn dan begroot.

Algemene uitkering (exogeen, structureel)

Meicirculaire

Eerder heeft het college met behulp van een raadsinformatiebrief (17.062929) de raad geïnformeerd over de uitkomsten van de Meicirculaire 2017. De financiële consequenties zijn apart opgenomen in de financiële opstelling in de inleiding en zitten niet in de telling van de 2e halfjaarrapportage. In de begrotingswijziging zijn de mutaties wel verwerkt.

Septembecirculaire

Na Prinsjesdag is de Septembecirculaire gepubliceerd. De financiële consequenties van de circulaire, met name accresontwikkeling, zijn niet in deze rapportage verwerkt. De effecten voor 2017 komen tot uitdrukking in de jaarrekening 2017. De gevolgen voor de meerjarenbegroting worden meegenomen in de eerste halfjaarrapportage 2018.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>	<i>Structureel</i> <i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Verkoop perceel Polakweg	32.400				
Huis van de Stad					
- Advieskosten VO-fase	-60.000				
- Carillontoren	PM				
- reserve onderzoekskosten Huis van de Stad	36.620				
Verkoop grond Polakweg	32.400				
Toeristenbelasting	52.920	52.920	52.920	52.920	52.920
OZB niet-woningen	250.000				

Beleidsproduct: Onvoorzien 9510

Onvoorziene uitgaven (endogeen, incidenteel)

In de primitieve begroting is een post voor onvoorziene uitgaven geraamd van € 50.000. Voor 2017 kan deze post worden afgeraamd.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>	<i>Structureel</i> <i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Onvoorziene uitgaven	50.000				

OVERHEAD

In de begroting 2017 is toegelicht hoe de wijziging in het BBV ten aanzien van overhead verwerkt is. De reorganisatie naar een opgaven-gestuurde organisatie liep toen nog volop waardoor een actuele kostenverdeling nog niet mogelijk was. Er is daarom gekozen om een technische verdeling te maken op basis van het oude organisatiemodel.

Inmiddels kan de kostentoerekening en de verdeling van directe en overheadkosten naar beleidsproducten en tarieven wel bepaald worden. De budgettaire neutrale begrotingswijziging op programmaniveau ziet er als volgt uit:

Programma	*bedragen x €1.000		
	Oude raming	Nieuwe raming	Vershil
01 Algemeen Bestuur en Organisatie	2.295	2.357	61
02 Openbare Orde en Veiligheid	194	1.077	883
03 Verkeer en Vervoer	1.460	1.871	411
04 Economie en Werken	198	294	96
05 Onderwijs	281	474	192
06 Sport, Cultuur en Recreatie	2.180	842	-1.338
07 Sociaal Domein	3.881	4.617	736
08 Wonen en Leven	4.281	3.849	-432
09 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	447	943	496
10 Overhead	-16.444	-17.677	-1.233
Investerings	1.225	1.353	127
	0	0	0

Ten opzichte van de oude kostenverdeling wordt er zo'n 1,2 miljoen euro meer direct toegerekend aan de programma's. Naast bovenstaande verschillen zijn er ook mutaties ontstaan door herrubricering van taken conform de uitgangspunten van het BBV. Zo was de griffie oorspronkelijk onder overhead gerubriceerd maar is deze nu onder programma Algemeen Bestuur en Organisatie terug te vinden.

De overhead moet op een consistente wijze worden toegerekend. De methode wordt niet door de wetgever voorgeschreven, maar moet door de raad worden vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening. De wijziging van de verordening wordt in de december aan de raad voorgelegd.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

RISICO TOP 5

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. De gemeente probeert zo goed mogelijk de risico's in kaart te brengen. De afdelingen stellen een risicoprofiel samen m.b.v. het softwareprogramma NARIS®.

In de kern draait NARIS® om het vastleggen en analyseren van risico's, beheersmaatregelen en opgetreden risico's (incidenten). Risico's hebben impact op de activiteiten (processen en projecten) die de organisatie onderneemt om haar doelen te realiseren. Door risico's te koppelen aan projecten, processen en/of doelstellingen ontstaat direct inzicht waarop gestuurd moet worden om grip te houden op de belangrijkste risico's van de organisatie.

P&C-cyclus

De nota weerstandsvormen en risicomangement schrijft een koppeling van het risicoprofiel m.b.v. NARIS® voor bij de diverse beleidsrapportages zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

Wij hebben de risico's aan de hand van het opgestelde risicoprofiel, met behulp van het risicomangement informatiesysteem geactualiseerd. Sinds de vorige actualisatie (eerste halfjaarrapportage 2017) zijn er 6 kleinere risico's verwijderd. Het betreft risico's die als ze zich voordoen kunnen worden opgevangen binnen de (exploitatie)budgetten. Er is één nieuw risico toegevoegd, te weten dat bij de afvalverwerking de opbrengst voor plastic, metalen en drinkpakken (PMD) lager uitvalt dan is voorzien. Van een aantal risico's hebben wij de kans dat ze zich voordoen en/of de hoogte van het risicobedrag aangepast (veelal lager). De belangrijkste mutatie hierbij is het verlagen van de kans bij ons grootste risico, de participatiewet van 70 naar 50% onder gelijktijdige verhoging van het risicobedrag naar € 2.000.000. De hoogte van dit risico is verhoogd gelet op de grote tegenvaller die wij elders in deze rapportage moeten melden met betrekking tot dit budget. De kans dat het risico zich na 2017 zich voordoet hebben wij lager ingeschat gelet op de landelijke discussie hierover.

In het risicomangement informatiesysteem zijn op dit moment nog 51 risico's opgenomen met een in totaal geraamd risico van € 16.195.000. De grootste vijf risico's zijn hieronder opgenomen. Het totaal risico van deze vijf risico's bedraagt € 5.800.000.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Participatiewet	50%	max. € 2.000.000	20.05%
Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend, kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit de uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.			
Bouwgrondexploitaties	50%	max. € 2.000.000	19.84%
Het niet kunnen afdekken van risico's, die kunnen ontstaan door richtlijnen, voorwaarden, eisen van andere overheden en overige derden-partijen kunnen resulteren in financiële tegenvallers.			
Sociaal Domein	50%	max. € 600.000	6.03%
Het beoogde kostenbesparend beleid voor het concept Jeugdzorg en het concept WMO wordt niet gehaald en geen toereikend budget voor alle uit te voeren taken.			
Uitkering gemeentefonds	50%	max. € 600.000	5.98%
De hoogte van de nacalculatie aan gemeenten uit het Gemeentefonds is onzeker.			
Deelname in gemeenschappelijke regeling	30%	max. € 600.000	3.61%
Verplichte bijdragen in exploitatieverliezen en beperkte invloed tot financiële tegenvallers.			

Analyse risicomanagement RijswijkBuiten

Afzonderlijk van het gemeentebreed gehanteerd risicomanagementsysteem systeem is door een extern bureau een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen wordt wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten.

In de 6e herziening van de grondexploitatie Sion-'t Haantje zijn de risico's wederom in beeld gebracht. Hierbij zijn de uitkomsten van de externe analyse als basis genomen. Om de geconstateerde risico's te beperken zijn de aanbevelingen uit het rapport reeds ter hand genomen en acties uitgezet. Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie is een weerstandscapaciteit van € 12,68 miljoen benodigd.

De buffer voor het totaal van de gekwantificeerde risico's bestaat binnen de Grondexploitatie Sion-'t Haantje uit het geraamde (positief) resultaat vermeerderd met het budget voor Onvoorzien, in totaal voor € 6,35 miljoen. De Algemene reserve van de gemeente Rijswijk dient voor een bedrag van € 6,33 miljoen mede ingezet te worden als buffer.

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Realisatie beleidsproducten

CAO-ontwikkeling (exogeen, structureel)

In de verwerking van de meicirculaire is een inschatting gemaakt voor de nieuw af te sluiten cao. Hierbij is uitgegaan van een stijging van de lonen met 3%. Inmiddels is er de nieuwe cao afgesloten en zijn werkelijke loonkosten berekend.

Strategische Personeelsplanning (endogeen, incidenteel)

Voor de implementatie van Strategische Personeelsplanning (SPP) is voor 2017 een budget geraamd van € 70.000. De invoering van Strategische Personeelsplanning geven we in 2017 vorm door in workshops per domein een strategische functiematrix op te stellen. De kosten hiervan bedragen ca. € 25.000. Een systeem is in ontwikkeling. De verwachting is dat we dit in 2018 kunnen aanschaffen. In 2018 is hiervoor geen budget beschikbaar. Daarom stellen we voor het restant van het budget ca. € 45.000 van 2017 af te ramen en in 2018 op te nemen in de begroting.

E-facturatie (exogeen, structureel)

Vanuit Europese regelgeving zijn Nederlandse overheden per 1 november 2018 verplicht om e-facturen voor inkopen te kunnen ontvangen en verwerken. Een e-factuur is een systematisch opgebouwd, digitaal bestand (maar geen pdf) waarbij alle gegevens altijd op een vaste plek in het bestand staan en hun eigen betekenis hebben. Een e-factuur kan vanuit het ene geautomatiseerde systeem elektronisch worden verwerkt in het andere systeem. E-factureren biedt zowel de gemeente als de leveranciers voordelen en de techniek zorgt ervoor dat de overstap naar elektronisch factureren voor leveranciers laagdrempelig is. In de 2e helft van 2017 worden voorbereidingen getroffen om e-facturatie mogelijk te maken. In de begroting 2018-2020 zijn structurele middelen voor e-facturering opgenomen.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Burgerzaken 0030</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
CAO-ontwikkeling	464.000	-66.000	-102.000	-102.000	-102.000
Strategische Personeelsplanning	-45.000	45.000			
E-facturatie	-20.000	-75.000	-15.000	-15.000	-15.000

PARAGRAAF FINANCIERING

Lening € 15 miljoen (endogeen, incidenteel)

In verband met de verwachte beëindiging van het stimuleringsbeleid van de Europese Centrale Bank (ECB) en daarmee samenhangend een verwachte lichte stijging van de lange rente, is in de 1e halfjaarrapportage rekening gehouden met een op te nemen lening in het 2e halfjaar 2017 van € 15 miljoen met een looptijd van 25 jaar en een rente van 2% (rentelast € 300.000 op jaarbasis voor een halfjaar).

Inmiddels zijn er andere inzichten ontstaan en willen we anticiperen op de verkoop van de aandelen Eneco. Door deze verkoop zal Rijswijk in de toekomst op basis van de begroting 2018 ruim in haar financieringsbehoefte worden voorzien en is deze lange termijnlening niet langer nodig. Beter is een lening aan te gaan voor de korte termijn tot 2021 met een looptijd van circa 3 jaar tegen een rente van circa 0%. Door een lening op te nemen van € 15 miljoen met korte looptijd wordt een rentebesparing bereikt van ruim € 1 miljoen. Vanaf 2021 blijft de financieringsbehoefte van € 15 miljoen en de rentelast van € 300.000 in de meerjarenbegroting staan, maar deze kan te zijner tijd wegvallen tegen de eventuele derving van het dividend wegens de verkoop van de aandelen Eneco.

Renteopbrengsten korte termijn leningen (endogeen, incidenteel)

Evenals afgelopen jaren is als gevolg van het ruime monetaire beleid van de ECB de korte rente negatief. De bestaande financieringstekorten (verschil totaal investeringen en het totaal van het vreemd en eigen vermogen) kunnen nog met negatieve rente worden gefinancierd tot het bedrag van de kasgeldlimiet (2017: € 14,4 miljoen).

Naast de negatieve rente profiteren wij in 2017 van een ruim kasgeldbeleid. Dit levert een extra voordeel op van circa € 50.860. In 2018 wordt een langzame beëindiging van het stimuleringsbeleid van de ECB verwacht. Desondanks verwachten wij een rentevoordeel te behalen van € 100.000. De mutaties vanaf 2018 zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting 2018.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Financiering</i>	<i>Structureel</i>			
	2017	2018	2019	2020	2021
Lening € 15 miljoen	150.000				
Korte termijnleningen	50.860				

ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN

Kwaliteitsimpuls stationsomgeving

Voor een kwaliteitsimpuls voor de stationsomgeving is € 150.000 beschikbaar gesteld. Een deel van het bedrag, € 38.500 is als gemeentelijke bijdrage voor studies (gebiedsstudie en architectuurstudie) ingezet. Prorail, NS en het College van Rijksadviseurs dragen ook financieel bij aan deze studies. Er is hierdoor echter € 38.500 minder beschikbaar om dit jaar concrete maatregelen op straat te realiseren. Door dat bedrag toe te voegen aan het eerder beschikbaar gestelde budget gaat het niet ten koste van maatregelen die een kwaliteitsimpuls aan het gebied geven. De raad wordt voorgesteld een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.

Parkeerautomaten fiscalisering (diverse kredieten)

In het eerste halfjaar van 2017 is het nieuwe parkeersysteem geïntroduceerd. Na introductie zijn kleine aanpassingen gedaan om invoeringsproblemen aan te pakken, later gevolgd door grotere en structurele aanpassingen voortkomend uit de knelpuntenevaluatie. Als gevolg van nieuwe parkeerborden, plaatsing van extra automaten en aanpassingen in het parkeervergunningensysteem is een aanvullend krediet van € 107.000 nodig.

Realisatie toegankelijkheid bushaltes fase V

Dit krediet betreft de laatste fase van het toegankelijk maken van bushaltes, waar sprake is van 100% financiering door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Er zijn nog twee projecten: 2 haltes aan de Lindelaan en de halteperons aan het Generaal Eisenhowerplein. De uitgaven bedragen € 111.000. De raad wordt voorgesteld, budgettair neutraal, het inkomsten- en uitgavenkrediet beschikbaar te stellen voor het jaar 2017.

Ontsluitingsweg Stationskwartier

In de omgeving van de ontsluitingsweg zijn werkzaamheden uitgevoerd (riolering, kabels en leidingen) en moesten extra verkeersmaatregelen worden getroffen. Deze werkzaamheden kunnen voor een deel, een bedrag ter grootte van € 118.720 worden toegeschreven aan, en verrekend met het rioleringsbudget. De overschrijding die na afronding van het project in de wijk/rondom de brede school resteert, is € 111.620. De raad wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 111.620 beschikbaar te stellen.

Fietsverbinding Jaagpad - Huis te Hoornkade

Op het tracé is tevens riolering vervangen. De kosten die gemaakt zijn, worden toegevoegd aan het totaal budget van het project. Deze kosten hebben € 137.970 bedragen. Het bedrag moet worden toegevoegd aan dit krediet en worden verrekend met het rioleringsbudget.

Fietsroute Romeinse Route 1e fase (S.W. Churchillaan)

Voor de eerste fase van de Romeinse route is in totaal een bedrag van € 1,4 mln. beschikbaar aan subsidies (BeterBenuttenVervolg en in de post Gemeentelijke Projecten in het Mobiliteitsfonds Haaglanden/MRDH). Daarnaast worden op delen van het tracé de rioolaansluitingen vervangen en groot onderhoud gepleegd aan het asfalt. Langs het gehele tracé worden verduurzamingswerkzaamheden uitgevoerd aan de boomstructuur. Voor deze integrale aanpak wordt daarom verder financieel bijgedragen vanuit andere investeringen. Dit zijn:

- Riolering - huisaansluitingen € 154.000
- Asfaltering wegen € 200.000
- Groenprogramma € 300.000 (2017 en 2018)

Het totale krediet voor de 1e fase komt daarmee op € 2.054.000.

De raad wordt voorgesteld, budgettair neutraal, het inkomsten- en uitgavenkrediet beschikbaar te stellen.

Fietspaden in asfalt

Voor de fietspaden op de Steenlaan en Rembrandtkade is subsidie beschikbaar gesteld van in totaal € 160.000. De raad wordt voorgesteld, budgettair neutraal, het inkomsten- en uitgavenkrediet beschikbaar te stellen.

Brede school Stationskwartier

Verschillende zaken hebben geleid tot een overschrijding van het krediet:

- Na ingebruikname van het gebouw bleek een aantal aanpassingen in en rond het gebouw noodzakelijk om de veiligheid van leerlingen te garanderen.

- Voor de sloop van de oorspronkelijke Piramideschool was geen reservering in het krediet opgenomen.
- De restant boekwaarde van de oorspronkelijke Piramideschool is afgeboekt ten laste van het krediet.
- De noodzakelijke inzet van een externe toezichthouder.
- Met de aannemer was een verschil van mening over de afronding van de oplevering. Om die reden is het garantiebedrag in 2016 nog niet uitbetaald.

Na aftrek van alle kosten, garantiebedrag, aanpassingen, sloop en dergelijke is er een overschrijding van € 252.880. De raad wordt voorgesteld een aanvullend krediet voor dit bedrag beschikbaar te stellen.

Brede school Rembrandtkwartier

In het ontwerpproces wordt samen met de architect en de schooldirecties van grof naar fijn gewerkt. In het voorlopig ontwerp zijn de ambities van de drie scholen verwerkt als het gaat om hedendaagse (en toekomstige) onderwijsconcepten. Het realiseren van het Programma van Eisen vergt een extra investering van € 300.560 waarvan de dekking wordt gevonden in de van de verzekeringsmaatschappij te ontvangen gelden als gevolg van de brand in de scholendriehoek.

Vergroening en verfraaiing Bogaardplein

Voor de planvoorbereidingsfase is een voorbereidingskrediet nodig van € 150.000. Het voorbereidingskrediet wordt in mindering gebracht op het investeringskrediet van € 2,1 mln. dat op de jaarschijf 2018 van het investeringsplan is opgenomen.

Herstructurering bedrijventerrein PPP (Landtong)

Met subsidie van de Provincie zijn eerder diverse herinrichtingswerkzaamheden uitgevoerd op een groot gedeelte van de Nijverheidstraat. Dit als onderdeel van de herontwikkeling van de Landtong (Harbour Village). Door de oprichting van kleine moderne bedrijfsunits heeft dit deel van de Plaspoelpolder een aanzienlijke boost gekregen wat zich vertaalt heeft in een grote belangstelling van het bedrijfsleven voor de nog uit te geven kavels. Eerder dan verwacht worden deze nu uitgegeven en bebouwd met als gevolg dat het nog resterende deel van het openbare gebied van de Nijverheidstraat moet worden afgemaakt (stelconplaten vervangen door inritbanden en aanbrengen trottoirtegels). Het restant krediet voor deze werkzaamheden is echter niet toereikend.

Met de uitvoering van deze restwerkzaamheden is nog een bedrag gemoeid van € 50.000 waar de begroting niet in voorziet. De raad wordt voorgesteld een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.

Fietsstraat Delftweg

Voor de planvoorbereidingsfase van fietsstraat Delftweg (onderdeel van de regionale fietsroute Rotterdam - Leiden) is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 150.000.

Het voorbereidingskrediet wordt in mindering gebracht op het investeringskrediet dat in 2018 wordt aangevraagd (dekking uit subsidies en bestaande kredieten).

RESERVES, VOORZIENINGEN EN VOORHEEN VOORZIENINGEN

RESERVES

Reserve parkeren

Voorgesteld wordt de positieve saldi uit het parkeren ten opzichte van de primitieve begroting te storten in een bestemmingsreserve parkeren. Deze bestemmingsreserve wordt aangewend als gemeentelijke bijdrage voor de ambities voor het goedkoper maken van het parkeren in winkelcentrum In de Bogaard. Daarnaast wordt deze reserve gebruikt voor overige bijstellingen van uitgaven- en inkomstenbudgetten op het beleidsproduct parkeren, omdat op dit moment nog te weinig ervaring is opgebouwd en het beleid gericht is op een budgettair neutraal verloop. Dit saldo is voor 2017 geraamd op € 106.000 (zie ook programma verkeer en vervoer). Bij de uiteindelijke storting in de reserve zal ook rekening gehouden met de inkomsten uit naheffingsaanslagen en de kosten van bezwaar en beroep.

Reserve realisatie kunst in de openbare ruimte

Voor de realisatie van een kunstwerk in RijswijkBuiten is voor 2017 een budget geraamd van € 170.000 dat wordt gedekt vanuit de Reserve realisatie kunst in de openbare ruimte. De feitelijke realisatie vindt pas in 2018 plaats. Het budget in 2017 wordt hierdoor verlaagd naar € 25.000. Dit betekent dat er in 2017 € 145.000 minder zal worden onttrokken aan de reserve.

Vrijval reserve onderzoekskosten Huis van de Stad

Gelet op het besluit van 9 mei 2017, waarin de gemeenteraad een krediet beschikbaar heeft gesteld voor het voorbereiden van een investeringsbudget voor een gefaseerde uitvoering van het Huis van de Stad in het gebouw Generaal Spoorlaan, kan het restant van de reserve onderzoekskosten Huis van de Stad ad € 36.617,03, vrijvallen en kan de reserve worden opgeheven.

BESLUIT

1. de 2^e halfjaarrapportage 2017 vast te stellen;
2. de wijziging no. 2 van de programmabegroting 2017 vast te stellen;
3. de volgende wijzigingen in de investeringskredieten vast te stellen:

• Kwaliteitsimpuls Stationsomgeving			
Het verhogen van het krediet	U	€	38.500
• Realisatie toegankelijkheid bushaltes fase V			
Het verhogen van het krediet	U	€	111.000
Het verhogen van het krediet	I	€	111.000
• Ontsluitingsweg Stationskwartier			
Het verhogen van het krediet	U	€	111.620
• Fietsroute Romeinse Route 1e fase			
Het verhogen van het krediet	U	€	1.400.000
Het verhogen van het krediet	I	€	1.400.000
• Fietspaden in asfalt			
Het verhogen van het krediet	U	€	160.000
Het verhogen van het krediet	I	€	160.000
• Parkeerautomaten fiscalisering			
Het verhogen van het krediet	U	€	30.660
• Parkeervergunningensysteem			
Het verhogen van het krediet	U	€	46.870
• Handhaafsysteem parkeren			
Het verhogen van het krediet	U	€	29.600
• Brede school Stationskwartier			
Het verhogen van het krediet	U	€	252.880
• Brede school Rembrandtkwartier			
Het verhogen van het krediet	U	€	300.560
Het verhogen van het krediet	I	€	300.560
• Vergroening en verfraaiing Bogaardplein			
Het verhogen van het krediet	U	€	150.000
• Herstructurering bedrijventerrein PPP (Landtong)			
Het verhogen van het krediet	U	€	50.000
• Fietsstraat Delftweg			
Het verhogen van het krediet	U	€	150.000
4. De reserve parkeren in te stellen;
5. De reserve onderzoekskosten Huis van de Stad op te heffen;
6. de volgende toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves vast te stellen:

• Onttrekking aan de reserve realisatie kunst	I	€	- 145.000
• Toevoeging aan de bestemmingsreserve parkeren	U	€	106.000
• Onttrekking aan de reserve onderzoekskosten Huis van de Stad	I	€	36.620